

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 listopada 2016 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XXIII Wydział Gospodarczy Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący:	SSO Anna Gałas (spr.)
Sędziowie:	SO Monika Skalska SO Bolesław Wadowski
Protokolant:	Prot. sąd. Rafał Artymiuk

po rozpoznaniu w dniu 30 listopada 2016 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.

przeciwko Syndykowi Masy Upadłości Przedsiębiorstwa (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w upadłości likwidacyjnej w P.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy w Warszawie

z dnia 31 marca 2016 r., sygn. akt IX GC 1671/15

I. zmienia zaskarżony wyrok w części i zasądza od Syndyka masy upadłości Przedsiębiorstwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w P. na rzecz (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. 260,94 zł (dwieście sześćdziesiąt złotych dziewięćdziesiąt cztery grosze) z ustawowymi odsetkami od dnia 26 sierpnia 2014 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. oraz ustawowymi odsetkami za czas opóźnienia od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty i odsetki ustawowe od kwoty 14.585,83 zł od dnia 26 sierpnia 2014 r. do dnia 19 grudnia 2014 r. oraz 3.166,00 zł (trzy tysiące sto sześćdziesiąt sześć złotych) tytułem kosztów procesu,

II. uchyla zaskarżony wyrok, co do należności głównej w kwocie 14.585,83 zł i w tym zakresie umarza postępowanie,

III. zasądza od Syndyka masy upadłości Przedsiębiorstwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w P. na rzecz (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. 3.149,00 zł (trzy tysiące sto czterdzieści dziewięć złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

SSO Monika Skalska	SSO Anna Gałas	SSO Bolesław Wadowski
--------------------	----------------	-----------------------

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 26 sierpnia 2014 r. (...) sp. z o.o. w W. (dalej: powód) wniósł o zasądzenie od Syndyka masy upadłości Przedsiębiorstwa (...) sp. z o.o. w P. w upadłości likwidacyjnej (dalej: pozwany) 14.968,37 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie na jego rzecz od powoda kosztów procesu z uwzględnieniem kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W piśmie z dnia 19 czerwca 2015 r. powód ograniczył powództwo o 14.707,43 zł w związku z dokonaną przez pozwanego zapłatą w wysokości 14.585,83 zł na poczet wystawionych przez powoda faktur oraz niezasadnym naliczeniem przez powoda rekompensaty w wysokości 40 Euro (121,60 zł). Powód podtrzymał powództwo w zakresie 260,94 zł z ustawowymi odsetkami liczonymi od 14.968,37 zł od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty a także kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie wyrokiem z dnia 31 marca 2016 r. oddalił powództwo w całości (pkt 1) oraz zasądził od powoda na rzecz pozwanego 2.417,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt 2).

Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 11 kwietnia 2011 r. Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w Poznaniu ogłosił upadłość Przedsiębiorstwa (...) sp. z o.o. w P., obejmującą likwidację majątku spółki. W dniu 20 grudnia 2013 r. strony procesu zawarły umowę o świadczenie usług ochrony i mienia obiektu w P.. Za wykonane usługi powód wystawił i doręczył pozwanemu faktury VAT z dnia 2 czerwca 2014 r. na 7.412,47 zł za miesiąc maj 2014 r. oraz z dnia 1 lipca 2014 r. na 7.173,36 zł. Pozwany tytułem powyższych faktur nie dokonał żadnej wpłaty w terminie wskazanym w umowie.

Sąd Rejonowy ustalił, że powód w piśmie z dnia 25 lipca 2014 r. wezwał pozwanego do zapłaty ww. należności. W dniu 19 grudnia 2014 r. pozwany wpłacił na rzecz powoda 14.585,83 zł tytułem przedmiotowych faktur.

W ocenie Sądu Rejonowego powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie w całości.

Sąd Rejonowy zważył, że zasadność dochodzonej wierzytelności należy oceniać w świetle przepisów ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze, której przepisy stanowią *lex specialis* w stosunku do przepisów Kodeksu cywilnego dotyczących zasad dochodzenia wierzytelności w stosunku do dłużnika co do którego nie ogłoszono upadłości likwidacyjnej.

Sąd pierwszej instancji wskazał, że bezsporne było, że należność z tytułu realizacji przedmiotowej umowy, która powstała po ogłoszeniu upadłości spółki, należy do wydatków związanych z zarządem masy upadłości.

Sąd Rejonowy podzielił stanowisko pozwanego, że w przypadku wierzytelności wynikających w zasadzie z czynności syndyka, których istnienie i wysokość powinna być mu znana, ich dochodzenie odbywa się w trybie odpowiedniego powództwa wytoczonego przeciwko albo przez masę upadłości (syndyka) jeżeli istnienie lub wysokość wierzytelności okaże się między stronami sporna. Ponieważ dochodzona przez powoda należność, także po jej ograniczeniu, nie była przez pozwanego kwestionowana, w ocenie Sądu Rejonowego nie było podstaw do dochodzenia jej w drodze powództwa przeciwko syndykowi masy upadłości, ponieważ syndyk zaspokoił ją w trybie art. 343 ust. 1 Prawa upadłościowego i naprawczego, a więc w miarę wpływu do masy upadłości stosownych sum; a jeżeli należność ta nie zostanie zaspokojona w ten sposób, zaspokoi się ją w drodze podziału funduszy masy upadłości.

O kosztach procesowych Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i § 2 k.p.c., mając na względzie, że powód przegrał sprawę w całości.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł powód i zaskarżył wyrok w całości. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

naruszenie przepisów prawa procesowego, mające wpływ na wynik sprawy, a mianowicie:

art. 355 § 1 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie w sytuacji, gdy strona powodowa częściowo cofnęła ze skutkiem prawnym pozew, w związku z czym na podstawie tego przepisu Sąd Rejonowy zobligowany był do umorzenia postępowania w tym zakresie, co doprowadziło do błędnego oddalenia powództwa, podczas gdy prawidłowym było wydanie postanowienia o umorzeniu postępowania w zakresie jakim powództwo zostało cofnięte;

art. 213 § 2 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie pomimo zaistnienia okoliczności uznania roszczenia przez pozwanego, polegającej na dokonaniu przez pozwanego wpłaty na poczet dochodzonej należności już po wytoczeniu powództwa, co doprowadziło do nieuzasadnionego oddalenia powództwa;

art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. poprzez:

a) pominięcie w ocenie materiału dowodowego istotnych dla sprawy okoliczności faktycznych polegające na przyjęciu, że roszczenie było w dniu wniesienia pozwu bezsporne, podczas gdy z całokształtu okoliczności niniejszej sprawy - w szczególności z faktu, że pozwany pomimo istniejącego zobowiązania względem powoda nie regulował płatności za świadczone przez powoda na jego rzecz usługi, pomimo skutecznie mu doręczonego przedprocesowego wezwania do zapłaty nie podjął żadnych czynności w celu polubownego uregulowania zadłużenia lub wyjaśnienia kwestii złej sytuacji finansowej - z czego jednoznacznie wynika fakt sporności roszczenia w dniu wniesienia powództwa, co doprowadziło do nieuzasadnionego przyjęcia przez Sąd Rejonowy niezasadności i przedwczesności powództwa, a w konsekwencji do jego oddalenia;

b) dokonanie oceny materiału dowodowego w sposób nieodpowiadający zasadom logicznego rozumowania, polegający na wyprowadzeniu wniosków nie wynikających ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, które polegało na przyjęciu bezsporności wiarygodności zarówno co do zasady jak i wysokości, podczas gdy pozwany nie uznał przedmiotowego roszczenia w całości, tj. w zakresie odsetek ustawowych za zwłokę, co przejawiało się w zapłacie po wytoczeniu powództwa tylko należności głównej wynikającej z faktur VAT bez skapitalizowanych ustawowych odsetek za zwłokę, w związku z czym roszczenie było sporne co do wysokości, natomiast Sąd pierwszej instancji oddalił powództwo w całości.

naruszenie prawa materialnego, tj.

art. 343 ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze (p.u.n.) w zw. z art. 481 § 1 k.c. poprzez błędną jego wykładnię, polegającą na przyjęciu, że Syndyk masy upadłości nie ma obowiązku płacenia odsetek ustawowych za zwłokę w zapłacie roszczeń stanowiących koszty prowadzonego postępowania upadłościowego, jeżeli nie kwestionuje on tej wiarygodności ani co do zasady ani co do wysokości, podczas gdy na mocy art. 481 § 1 k.c. sam fakt opóźnienia powoduje, że wierzycielowi należą się odsetki;

art. 343 ust. 1 p.u.n. w zw. z art. 144 ust. 1 p.u.n. w zw. z art. 5 k.c. poprzez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że niezasadne jest powództwo przeciwko Syndykowi masy upadłości o zapłatę roszczenia stanowiącego koszty postępowania upadłościowego w sytuacji, gdy roszczenie to nie jest przez niego kwestionowane na etapie postępowania sądowego, podczas gdy uznanie przez syndyka roszczenia i częściowe jego spełnienie po wniesieniu powództwa nie może prowadzić do legitymacji arbitralnego uprzedniego zwleknięcia przez niego w zapłacie zaległych wiarygodności przez nieokreślony czas, gdyż godzi to w pewność obrotu gospodarczego i stanowi nadużycie jego praw.

Wskazując na wymienione zarzuty powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez: zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda 260,94 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty; zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda odsetek ustawowych od 14.585,83 zł od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, tj. 19 grudnia 2014 r.; umorzenie postępowania w pozostałym zakresie w trybie art. 355 § 1 k.p.c.; zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Ponadto

powód wniósł o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych za postępowanie apelacyjne.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o oddalenie apelacji powoda w całości, zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów niniejszego postępowania, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja zasługiwała na uwzględnienie. Wyrok Sądu Rejonowego nie odpowiadał prawu.

Zasadny okazał się zarzut naruszenia art. 355 § 1 k.p.c. oraz art. 213 § 2 k.p.c. Rację należy przyznać apelującemu, że w niniejszej sprawie doszło do częściowego cofnięcia powództwa. Nie pozostawia wątpliwości, że w piśmie z dnia 19 czerwca 2015 r. powód ograniczył powództwo o 14.707,43 zł. Częściowe cofnięcie powództwa nastąpiło w związku z dokonaną przez pozwanego zapłatą w wysokości 14.585,83 zł na poczet wystawionych przez powoda faktur oraz niezasadnym naliczeniem przez powoda rekompensaty w wysokości 40 Euro (121,60 zł). W ocenie Sądu Okręgowego powód cofnął ze skutkiem prawnym pozew w ww. części dochodzonego roszczenia, której to oczywistej czynności procesowej zdaje się sąd pierwszej instancji nie zauważył, ani w kontekście zapłaty przez pozwanego niemal całości żądanej kwoty, ani w kontekście zbędności wydawania merytorycznego orzeczenia, co do tej kwoty. Sąd Okręgowy nie dopatrzył się, aby dokonane cofnięcie było niedopuszczalne, bowiem okoliczności sprawy nie wskazują, że czynność ta była sprzeczna z prawem, zasadami współżycia społecznego albo aby zmierzała do obejścia prawa. Trafnie zauważono w apelacji, że uznanie powództwa jest aktem dyspozycyjności materialnej pozwanego i stanowi stanowcze oświadczenie woli i wiedzy pozwanego. Sąd zatem był związany dokonaniem uznaniem powództwa (art. 213 § 2 k.p.c.). Słusznie również wskazał apelujący, że zachodziły przesłanki do umorzenia postępowania w zakresie kwoty, co do której powód cofnął pozew, czyli co do 14.585,83 zł na mocy art. 355 § 1 k.p.c., bowiem wydanie wyroku w tym zakresie stało się zbędne. Orzeczenie Sądu Rejonowego oddalające powództwo było niezgodne z prawem i wymagało korekty. Sąd Okręgowy zatem na mocy art. 386 § 3 k.p.c. w zw. z art. 355 § 1 k.p.c. uchylił zaskarżony wyrok, co do należności głównej w kwocie 14.585,83 zł i w tym zakresie umorzył postępowanie, o czym orzeczono w pkt II. wyroku.

Również zasadny był zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. Rację należy przyznać powodowi, że Sąd Rejonowy oceniając stan faktyczny doszedł do błędnego przekonania, że roszczenie powoda w dniu wniesienia pozwu było bezsporne. Nie ma żadnych podstaw do takiego stwierdzenia, co więcej Sąd Rejonowy nie przywołał źródła, na którym opiera takie stwierdzenie. W ocenie Sądu Okręgowego roszczenie było sporne – powód nie otrzymał wynagrodzenia za świadczone usługi, mimo upływu terminu zapłaty oraz mimo wezwania do zapłaty. Co znamienne, pozwany nie odpowiedział na wezwanie do zapłaty. Zachodziły zatem przesłanki do uznania roszczenia za sporne, a działanie powoda w postaci skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego nie mogło być ocenione jako niezasadne czy przedwczesne. Okoliczność zapłaty części dochodzonego roszczenia przez pozwanego już po dniu wytoczenia o nie powództwa jest okolicznością bezsporną i świadczy właśnie o uznaniu zasadności powództwa w tym zakresie przez pozwanego i konieczności umorzenia postępowania w tej części, o czym szerzej mowa była powyżej. Z pewnością zaś okoliczność zapłaty znacznej części roszczenia w dniu 19 grudnia 2014 r., kiedy pozew został wniesiony już w dniu 26 sierpnia 2014 r., świadczy o tym, że roszczenie w tej części w dniu wniesienia pozwu do dnia 19 grudnia 2014 r. było sporne między stronami. Gdyby roszczenie to nie było sporne, pozwany winien uiścić należną powodowi kwotę co najmniej na skutek wezwania do zapłaty, lub też w odpowiedzi na wezwanie do zapłaty winien podjąć czynności nakierowane na wyjaśnienie, że żądana w wezwaniu kwota nie była wzywającemu należna czy też jest należna ale zapłaci ją w innym terminie. Na marginesie, to syndyk powinien dokonać takich właśnie czynności, aby uniknąć zasadnego powództwa, w którym druga strona będzie domagać się należności powstałych w trakcie postępowania upadłościowego. Pozwany nie zareagował w żaden sposób na wezwanie do zapłaty, zaś dopiero po wytoczeniu powództwa uiścił część dochodzonej kwoty.

Również zasadnie apelujący zarzucał Sądowi Rejonowemu, że wyprowadził ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wnioski z niego niewynikające, a mianowicie, że pozwany nie kwestionował dochodzonej przez powoda

wierzytelności ani co do zasadny ani co do wysokości. Pozwany nie uznał powództwa w całości, bowiem nie uścił dochodzonych pozvem odsetek ustawowych za zwłokę. Pozwany zatem do końca procesu kwestionował wierzytelność w wysokości 260,94 zł.

Doszło również do naruszenia art. 343 ust. 1 p.u.n. w zw. z art. 144 ust. 1 p.u.n. w zw. z art. 5 k.c. oraz art. 481 § 1 k.c. Przepisy te nie zostały trafnie zinterpretowane przez Sąd Rejonowy. Rację należy przyznać Sądowi Rejonowemu, że przepisy ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze stanowią *lex specialis* w stosunku do przepisów Kodeksu cywilnego. Niemniej jednak nadal syndyka obowiązuje art. 481 § k.c. oraz przepisy dotyczące wymagalności roszczeń. Prawo upadłościowe z pewnością działań syndyka w postaci zapłaty wymagalnych należności po terminie, już po wytoczeniu o nie powództwa, nie chroni. Nie ma wątpliwości, i nie pozostawało to sporne, że należność z tytułu realizacji umowy łączącej strony procesu wchodzi w skład masy upadłości, należy do wydatków związanych z zarządem masy upadłości. Są to zatem koszty bieżące, powstałe po ogłoszeniu upadłości spółki (art. 230 ust. 1 i 2 p.u.n.). Z art. 343 ust. 1 p.u.n. wynika kolejność zaspokojenia kosztów postępowania upadłościowego z masy upadłości, treści zaś art. 144 ust. 1 p.u.n. stanowi, że po ogłoszeniu upadłości postępowania sądowe, dotyczące masy upadłości mogą być wszczęte i prowadzone wyłącznie przez syndyka albo przeciwko niemu. W żadnym razie z przepisów tych nie wynika, aby syndyk posiadał uprawnienie do modelowania i wybiórczego sposobu zaspokajania należności, które są związane z kosztami bieżącymi, kosztami postępowania upadłościowego. Innymi słowy, z przepisów prawa nie wynika, aby syndyk miał obowiązek zaspokajać jedynie należność główną, a wierzytelność w postaci skapitalizowanych odsetek już nie. Przepisy prawa upadłościowego nie zmieniają w żadnym razie możliwości dochodzenia przez stronę odsetek w przypadku opóźnienia z zapłatą należności, wynikającą z art. 481 § 1 k.c.

Podkreślić zatem należy, że syndyk miał obowiązek zaspokoić koszty postępowania upadłościowego w postaci m.in. należności wynikających z faktur VAT oraz z uwagi na brak zapłaty w terminie także odsetki za opóźnienie z tym związane, w miarę wpływu do masy upadłości stosownych sum. Należność ta wynikała z czynności syndyka (powstała po ogłoszeniu upadłości spółki, umowę z powodem zawierał syndyk), zatem istnienie i wysokość powinna być znana syndykowi. Syndyk nie odpowiedział na wezwanie do zapłaty, w toku niniejszego procesu zaspokoił roszczenie co do należności głównej. Brak prawnych i racjonalnych argumentów, aby pozwanego nie obciążał również obowiązek zapłaty odsetek za opóźnienie. Jeżeli pozwany twierdził, że wytoczenie powództwa było niezasadne, bowiem wierzytelność dochodzona pozvem była niesporna, powinien tę okoliczność wykazać. Zaniechanie syndyka w tym przedmiocie wskazuje, że należność ta była sporna.

W konsekwencji powyższych rozważań oddalenie powództwa przez Sąd Rejonowy co do odsetek było błędne i zaskarżony wyrok w tej części podlegać musiał zmianie. Nie było spor co do tego, że pozwany pozostawał w zwłoce w spełnieniu świadczenia, zatem należne były powodowi odsetki za czas opóźnienia na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. Wobec tego Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok w części i zasądził od pozwanego na rzecz powoda 260,94 zł tytułem skapitalizowanych odsetek, zgodnie z żądaniem pozwu. Powodowi należały się również odsetki ustawowe liczone od kwoty dochodzonej pozvem (14.968,37 zł) od dnia wniesienia pozwu, tj. od dnia 26 sierpnia 2014 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. oraz ustawowe odsetki za czas opóźnienia od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty, zgodnie z nowym brzmieniem art. 481 § 1 i 2 k.c.

Rację należy przyznać powodowi, że pozwanego, który dokonał zapłaty należności głównej już po wytoczeniu procesu, należy uznać za przegrywającego sprawę przed sądem pierwszej instancji. Zmiany wymaga zatem również rozstrzygnięcie o kosztach procesu przed Sądem Rejonowym. Kosztami tymi należy bowiem obciążyć pozwanego jako stronę przegrywającą sprawę przed sądem pierwszej instancji na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. Na zasądzone koszty procesu (3.166,00 zł) składa się opłata od pozwu (749 zł), opłata skarbową od pełnomocnictwa (17 zł) oraz wynagrodzenie pełnomocnika powoda (2.400 zł), którego wysokość wynika z § 6 pkt 5) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (749 zł + 17 zł + 2.400 zł = 3.166,00 zł).

Mając na uwadze powyższe rozważania Sąd Okręgowy zmienił rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego na podstawie art. 386 § 1 k.p.c., o czym orzeczono w pkt I. wyroku.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i obciążono nimi w całości pozwanego, jako stronę przegrywającą postępowanie apelacyjne, o czym orzeczono w pkt III. wyroku. Na zasądzone koszty (3.149 zł) złożyła się opłata od apelacji (749 zł) oraz wynagrodzenie pełnomocnika powoda (2.400 zł), którego wysokość wynika z § 2 pkt 5) w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (2.400 zł + 749 zł = 3.149 zł).

SSO Monika Skalska SSO Anna Gałas SSO Bolesław Wadowski